

Fritids- och kulturnämnden

Plats och tid Digitalt via Netpublicator, 2022-03-31, kl 15:00–16.10, ajournering kl 15.45-15.55.

Beslutande ledamöter
Karolina Widerberg SD
Susanne Fransson M
Christopher Ekenberg S
Birgit Birgersson-Brorsson S
Jörgen Martinsson M
Jens Melander S
Carsten Johansson SoL /i frånvaro av Andrea Axelsson SD/
Ronny Berggren C
Bo Persson V /i frånvaro av Daniel Persson SD/

Ej beslutande ersättare

Övriga närvarande
Fredrik Olsson, verksamhetschef fritid och kultur
Ann-Louise Cato, sekreterare
Anders Nylander, biblioteks- och kulturchef
Marika Nilsson, kanslichef/kommunjurist

Justerare Christopher Ekenberg

Justeringens plats och tid Fritidskontoret 2022-04-04

Underskrifter

Sekreterare	 Paragrafer 7-9 Ann-Louise Cato
Ordförande	 Karolina Widerberg
Justerare	 Christopher Ekenberg

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ Fritids- och kulturnämnden

Sammanträdesdatum 2022-03-31

Datum då anslaget publiceras 2022-04-05

Datum då anslaget avpubliceras 2022-04-26

Förvaringsplats för protokollet Fritidskontoret

Underskrift
Ann-Louise Cato

Fritids- och kulturnämnden

Ärendelista

§ 7	Information mm	2022/3	3
§ 8	Beslut om internutredning avseende utgallring av konstverk och biblioteksböcker inom biblioteks- och kulturverksamheten januari 2022	2022/7	4 - 18
§ 9	Anmälan av delegationsbeslut (samlingskort)	2022/1	19 - 20

Fritids- och kulturnämnden

FKN § 7 Dnr 2022/3

Information mm

BESLUT

Informationen läggs till handlingarna.

Information

Barnfestivalen blir inställt i år då intresset från föreningarna är svagt.

Fritids- och kulturnämnden

FKN § 8 Dnr 2022/7

Beslut om internutredning avseende utgallring av konstverk och biblioteksböcker inom biblioteks- och kulturverksamheten januari 2022

BESLUT

Nämnden beslutar ge fritid och kultur i uppdrag att
se över nu gällande principer och riktlinjer för den offentliga konsten,
se över alternativ lokal för konstarkivet,
göra en riskbedömning kring säkerheten för konstverk i kommunal ägo,
samt att se över och anta mediaplanen.

Ärendet i korthet

Efter att privatpersoner uppmärksammat att kommunal egendom i form av böcker och tavlor gallrats ut för destruktion och därefter slagit massmedialt larm, har kommunchefen i Sölvesborgs kommun beslutat att händelsen ska utredas. Syftet är att klarlägga vad som hänt, varför och ifall agerandet strider mot gällande lagstiftning, riktlinjer, principer eller regelverk. Utredningen ska vid behov föreslå förändringar i den kommunala hanteringen.

Beslutsunderlag

Kommunchef Lars Ericssons skrivelse om beslut om internutredning avseende utgallring av konstverk och biblioteksböcker inom biblioteks- och kulturverksamheten januari 2022. 2022-01-24.

Kanslichef/kommunjurist Marika Nilssons utredning 2022-03-07.

Principer och riktlinjer för Sölvesborgs kommuns ägande och förvaltande av konst

Mediaplan 2022 – Sölvesborgs bibliotek

Yrkanden

Karolina Widerberg SD: Bifall till liggande förslag.

Fritids- och kulturnämnden

Ronny Berggren C: Tillägg till liggande förslag till beslut.

att vid framtagning av nya principer och riktlinjer bör samarbete ske med konstkännare eller liknande resurser.

att jämföra och inhämta synpunkter från annan kommun gällande liknande riktlinjer och mediaplaner.

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att nämnden bifaller Widerbergs yrkande.

Omröstning begärs följande propositionsordning godkänns.

Ja-röst för bifall till Widerbergs yrkande.

Nej-röst för bifall till Berggrens yrkande.

Med 4 ja-röster mot 5 nej-röster, beslutar nämnden bifalla Berggrens yrkande.

Omröstningslista bifogas.

Exp.

Biblioteks- och kulturchef

Verksamhetschef för fritid och kultur

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande			

Fritids- och kulturnämnden

OMRÖSTNING

Ärende: FKN § 8 Dnr 2022/7

Beslut om internutredning avseende utgallring av konstverk och biblioteksböcker inom biblioteks- och kulturverksamheten januari 2022.

Namn		Omröstning		
		Ja	Nej	Avstår
1	Karolina Widerberg, ordf SD	X		
2	Susanne Fransson v ordf M	X		
3	Christopher Ekenberg 2:e v S		X	
4	Birgit Birgersson-Brorsson S		X	
5	Jörgen Martinsson M	X		
6	Jens Melander V		X	
7	Carsten Johansson SoL	X		
8	Ronny Berggren C		X	
9	Bo Persson V		X	
SUMMA		4	5	

Datum
2022-03-07

Kommunledningsförvaltningen

Handläggare
Marika Nilsson, kanslichef, 0456-81 61 26
marika.nilsson@solvesborg.se

Fritid- och kulturnämnden

Gallring av konstverk och biblioteksböcker inom biblioteks- och kulturverksamheten 2021

Innehåll

1. Bakgrund.....	3
2. Det kommunala ansvaret och politisk inriktning.....	3
3. Lagstiftning och styrdokument.....	3
3.1 Kommunens Konstsamling.....	3
3.2 Biblioteksverksamheten.....	3
4. Hantering av kommunens konstsamling.....	4
4.1 Inköp.....	4
4.2 Registrering.....	4
4.3 Placering av konst.....	5
4.4 Försvunnen konst.....	5
4.5 Utrangering.....	5
4.6 Gallring 2021.....	5
5. Hantering av kommunens biblioteksböcker.....	6
5.1 Inköp.....	6
5.2 Gallring av böcker och övriga medier.....	6

6. Behov av gallring	
2021.....	7
6.1 Förändrat arbetssätt.....	7
6.2 Titlar eller exemplar.....	7
6.3 Statistik.....	7
7. Problem förknippade med gallring.....	8
8. Utredningsuppdraget.....	9
....	9
8.1 Gallring av tavlor.....	9
8.2 Förslag till ev. förändringar.....	9
8.3 Gallring av böcker.....	10
8.4 Förslag till ev. förändringar.....	10
8.5 Summering.....	10
....	10

1. Bakgrund

Efter att privatpersoner uppmärksammat att kommunal egendom i form av böcker och tavlor gallrats ut för destruktion och därefter slagit massmedialt larm, har kommunchefen i Sölvesborgs kommun beslutat att händelsen ska utredas. Syftet är att klarlägga vad som hänt, varför och ifall agerandet strider mot gällande lagstiftning, riktlinjer, principer eller regelverk. Utredningen ska vid behov föreslå förändringar i den kommunala hanteringen.

2. Det kommunala ansvaret och politisk inriktning

Fritids- och kulturnämnden är den nämnd som har det politiska ansvaret för verksamheter inom allmän kultur, kulturlokaler, konstnärlig utsmyckning samt biblioteksverksamheterna. Den politiska viljeinriktningen under mandatperioden 2019-2022 är "fokus på folklig kultur och kulturliv med särskild inriktning på barn- och ungdomar".

För bibliotekens del har viljeinriktningen bl.a. inneburit en ökad lyhördhet inför vad medborgarna önskar att biblioteken ska erbjuda samt att öka attraktionen för biblioteken som mötesplatser.

Vad gäller konst har man velat ge kulturarvet en framträdande roll inom den offentliga konsten genom företräde för ”klassisk, tidlös konst som harmoniserar med kommunens historia, lokala identitet och fysiskt bebyggda miljö”.

3. Lagstiftning och styrdokument

3.1 Kommunens konstsamling

Kommunens konstsamling är ett samlingsbegrepp för all lös konst, ca 800 konstverk, som kommunen äger. Det mesta har köpts in för allmänna medel eller via medel från Eugenia Sterns stiftelse. Styrning för hantering av konstsamlingen finns i

Fritids- och kulturnämndens mål, visioner och reglemente anger den övergripande inriktningen för arbetet.

’Principer och riktlinjer för Sölvesborgs kommuns ägande och förvaltande av konst’ utgör styrdokument för kommunens hantering av konst och har beslutats av fritids- och kulturnämnden.

Eugenia Sterns Minnesfond, som instiftades vid donatorn Eugenia Sterns död till förmån för kommunen. Enligt stiftelseurkunden ska personer utsedda av kommunstyrelsen besluta om donationer för inköp av konst för offentlig utsmyckning i Sölvesborg.

Kultur- och biblioteksavdelningens ställningstagande till gåvor och donationer av konstverk, som kan tas emot ifall de har ett historiskt, kulturellt eller ekonomiskt värde. Kommunen kan välja att avstå att ta emot gåvor av kvalitets- och förvaltningsskäl.

3.2 Biblioteksverksamheten

Styrdokument för Sölvesborgs kommuns biblioteksverksamhet utgörs av Bibliotekslagen (2013:801) säger att varje kommun ska anta en plan för kommunens biblioteksverksamhet och planen omfattar både folkbibliotek och skolbibliotek.

Tryckfrihetsförordningen (1949:105) anger grundläggande föreskrifter om bevarande, gallring och avhändande av handlingar.

Arkivlagen (1990:782) stadgar grundläggande bestämmelser om vad som gäller för arkivering hos myndigheterna.

Mål och visioner för Sölvesborgs kommun, fritids- och kulturnämnden och barn och utbildningsnämnden kring hur biblioteksverksamheten ska utvecklas i Sölvesborg.

Sölvesborgs kommuns biblioteksplan, som beskriver biblioteksverksamheten, dess mål och visioner. Fokus för ligger framför allt på utvecklingsarbete för barn och unga samt digitalisering.

Medieplan för Sölvesborgs bibliotek som utgör ett komplement till biblioteksplanen och är ett styrdokument för att kunna tillgodose vad brukarna behöver och önskar. Planen är även tänkt att främja nya medieformat.

Skollagen (2010:800) stadgar att elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek för att i undervisningen bidra till att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

4. Hantering av kommunens konstsamling

4.1 Inköp

Kultur- och biblioteksavdelningen har ansvar för inköp, försäljning och förvaltning av kommunens konst. Avdelningen tar ställning till om kommunen kan ta emot och förvalta gåvor och donationer av konst, vilket därefter beslutas i fritids- och kulturnämnden och tas formellt av kommunstyrelsen.

Inköp för Eugenia Sterns stiftelse görs enligt stiftelseurkunden av kommunstyrelsen.

Enligt kommunens principer och riktlinjer har 'Gruppen för offentlig utsmyckning' (en politisk arbetsgrupp som tillsatts av Fritids- och kulturnämnden) givit kultur- och biblioteksavdelningen i uppdrag att köpa in konst. I vissa fall kan sakkunnig behöva anlitas. Gruppen för offentlig utsmyckning är inte aktiv och få inköp har gjorts sedan 1 %-regeln togs bort för några år sedan. Enprocents-regeln är en ekonomisk princip för den offentliga konsten som innebär att ca 1 % av den totala budgeten avsätts för konstnärlig gestaltning vid ny-, om- och tillbyggnad inom de kommunala verksamheterna. Då det inte längre avsätts pengar till inköp görs detta i stort sett endast ifall verksamheten har pengar över vid årets slut.

4.2 Registrering

All inköpt konst registreras i ett konstregister där man anger verkets titel, konstnär, teknik, placering, inköpsår och värde. Även konst som försvunnit finns med i registret. Samtliga konstverk som registrerats markeras med information på verkets baksida. Konstregistret är av säkerhetsskäl inte tillgängligt för allmänheten.

4.3 Placering av konst

Kommunalt ägd konst placeras främst i offentliga miljöer och inom kommunala verksamheter men kan vid tillfällen både lånas ut till institutioner eller ställas ut. I konstarkivet framgår vilka tavlor som mottagits som gåva. Av de avtal som skrivs i samband med gåvor framgår att ägaren avsäger sig rätten till konstverket samt att gåvor så småningom

kan komma att gallras ut. För vissa äldre tavlor saknas dock uppgift om hur de kommit i kommunens ägo.

Konst som inte placeras ut i offentliga verksamheter förvaras i kommunens s.k. konstarkiv, vilket är en lokal som inte är anpassad för att vara ett konstarkiv. Detta gör att det blir ett större slitage på konstverk som magasineras på ett icke-ändamålsenligt sätt.

4.4 Försvunnen konst

Trots att den offentliga konsten i kommunen inte betingar något högre värde (de flesta värderas från 0 till ca 2 000 kr) har det hänt att tavlor försvunnit då de hängt ute i offentliga verksamheter. Endast enstaka verk har ett högre värde och det dyraste idag är värderat till ca 10 000 kr. År 2008 försvann ett konstverk från Stadshuset, våning 1. År 2015 stals två tavlor från Sölvesborgs bibliotek. Tavlorna hade ett sammanlagt värde av ca 180 000 kronor. Händelserna stödanmälades till polisen.

4.5 Utrangering

Kulturassistenten i kommunen har ansvar för det kommunala konstarkivet på Kultur- och biblioteksavdelningen. Som del i det uppdraget ingår att inventera och på ett etiskt, professionellt och kontrollerat sätt se över och vid behov gallra konst. Detta kan göras genom att konsten magasineras eller kasseras men utsorterad konst med ett högre värde kan även säljas via galleri eller auktionshus.

Någon fastställd rutin eller praxis för när och hur gallring ska göras finns inte, detta sker idag när behovet anses påkallat.

4.6 Gallring 2021

Hösten 2021 har det genomförts en översyn av den magasinerade konsten, vilket senast gjordes 2015-2016. Då konstverken ska visas upp i offentlig miljö finns en viss kvalitetsgräns då man inte vill hänga upp vad som helst i offentlig miljö. Att sortera ut konstverk görs för att man bedömer att tavlorna inte håller tillräckligt hög konstnärlig kvalitet, motiven inte är gångbara eller att de är i dålig kondition och det inte är meningsfullt att restaurera dem.

Vid gallringen gjordes bedömning att 25 verk skulle kasseras på grund av kriterier som 'otidsenlig', 'föråldrad', 'dålig kondition', 'repig', 'trasig ram', 'gulnad', 'ram saknas' och 'skadad'. Verken utgjordes av akvareller, oljemålningar, akryl-målningar, teckning/tusch, etsning, litografi, blandteknik och affisch. De kasserade tavlornas värden låg på mellan 100 och 400 kronor per styck. Kostnader för en restaurering av tavlorna skulle därmed i de flesta fall överstiga värdet på konstverken. Som exempel kan nämnas att inramning med billig ram till verk i A3-format kostar ca 800 kr. Inte avseende något av de kasserade verken finns skriftliga utfästelser om att kommunen ska vårda och bevara tavlorna.

En vaktmästare på kulturavdelningen fick i uppdrag att se till att tavlorna destruerades och de lämnades i en container vid Furulundsskolan. I

samband med att tavlorna hamnade i containern råkade en kvinna passera som kände igen en tavla gjord av en lokal konstnär som hon fick lov att ta då den ändå skulle destrueras.

5. Hanteringen av biblioteksböcker

5.1 Inköp

Biblioteken i Sölvesborgs kommun arbetar kontinuerligt med inköp och gallring av böcker och medier. Mycket av inköpen sker genom omvärldsbevakning och diskussioner mellan kommunens bibliotekarier kring ett vettigt basutbud, lämpliga inköp, vad som är nytt och aktuellt och vad som efterfrågas.

Arbetet med inköp beskrivs i kommunens medieplan under rubriken 'Folkbibliotekens mål' som bland annat säger att utbudet på biblioteken ska vara allsidigt och präglat av kvalitet. Mediebeståndet ska vara aktivt, fräscht och brett och svara mot vad allmänheten önskar och behöver. Biblioteken ska vara lyhörda för både vad folk vill läsa, den snabba digitala utvecklingen och anpassa utbudet därefter.

Bibliotekspersonal redogör för att man alltid försöker att köpa in ett varierat utbud av "vad folk vill ha", oavsett ifall det handlar om vanliga böcker eller digitala medier. Detta innebär en enorm mångfald av böcker och informationstjänster som med dagens utbud och snabba utveckling kräver ständiga uppdateringar.

Utöver egna inköp finns ett organiserat lånesamarbete för olika typer av media som samordnas av Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg. Detta samarbete har en länsgemensam webbsida som underlättar för fjärrlån och man samarbetar för bibliotekswebb med integrerade bokkataloger.

5.2 Gallring av böcker och övriga medier

Bibliotek gör ofta rutinmässiga gallringar som en integrerad del av det dagliga arbetet. Någon bevarandeplikt finns inte. Precis som med konstverk görs en kvalitativ bedömning av böcker och media och dess historiska, aktuella och framtida värde så att materialet är aktuellt, relevant, i enlighet med lagstiftning, kommunens policy, riktlinjer och medieplan.

Avgörande ifall litteratur ska magasinerar kan vara att det finns ett vetenskapligt, kulturhistoriskt eller litteraturhistoriskt värde. Det kan också finnas personhistoriskt värde, stort allmänintresse, bedömning av aktualitet, anknytning till Blekinge eller att ett bibliotek är ett av få eller det enda som har den specifika boken.

Kriterier för att gallra kan vara att en bok har låg eller ingen utlåningsfrekvens (senaste lånetillfället flera år sedan). Litteraturen kan vara föråldrad med felaktigt eller missvisande innehåll och nyare, reviderade upplagor finns. Det kan finnas dubletter av boken och låg utlåningsfrekvens eller så är boken skadad och går inte att laga och ersätta.

Ovanstående kriterier för magasinering och gallring får anses vara allmängiltiga inom biblioteksväsendet. Vid en omvärldsbevakning hos andra bibliotek, oavsett ifall det är folkbibliotek, skolbibliotek eller universitets- eller högskolebibliotek, ser hanteringen likartad ut.

6. Behov av gallring 2021

Biblioteksverksamheten i Sölvesborg har genomfört en större gallring av litteratur och medier än på många år och skälen för detta är flera. Enligt uppgift från personal har det gallrats för lite under många år, vilket gjort att biblioteket i Sölvesborg haft en omfattande samling av gammal, sliten, icke efterfrågad litteratur. Det har funnits många dubletter och föråldrade serier som tagit mycket plats.

Ovanstående har gjort att Sölvesborgs bibliotek uppfattats som ganska trångt och belamrat, med för lite dagsljus och inte särskilt trivsamt. Det har inte inbjudit till att vara den mötesplats som styrdokumentet syftar till att skapa och det har inte gått att få in nya böcker eller medier enligt mål och visioner. Inför gallringen konstaterades att plats saknades för ca 8 000 skönlitterära verk.

Ännu ett exempel på behov av förnyelse och gallring finns inom medier. Utvecklingen har gått ifrån ljudböcker i form av kassetter, till cd, till mp3 till streaming och i takt med utvecklingen ställs krav och önskemål på biblioteken att tillhandahålla det senaste på området. Även här har funnits behov av att successivt rensa bort sådant som anses omodernt och som inte efterfrågas längre, till förmån för vad allmänheten vill ha. För att locka allmänheten att besöka biblioteket, framför allt barn och ungdomar, krävdes därför ett omtag.

6.1 Förändrat arbetssätt

Under 2021 har ett nytt arbetssätt vuxit fram, där fler ur personalen arbetat med gallring men på ett annat sätt än tidigare, vilket gjort att gammal och icke efterfrågad litteratur gallrats ut. Kultur- och bibliotekschefen gjorde en medieplan, tittade på olika system för gallring och fastnade för CREW-modellen. CREW är en kasseringsmanual som står för Continuous Review Evaluation Weeding (Kontinuerlig Översyn Utvärdering Gallring). Enligt denna bestämmer biblioteken själva hur länge material sparas utifrån bibliotekets mål och vision. Man kan gallra dagligen, månadsvis, kvartalsvis eller årligen men man gör det utifrån tre kriterier; Hur gammal boken är och därmed innehållet (ålder), antal år sedan boken lånades (efterfrågan) och MUSTIE (= negativa faktorer som t.ex. slitage).

Biblioteken har försökt sälja av den litteratur som man bedömer vara i sådant skick att den kan säljas. Har det inte gått att sälja och heller inte bedömts ha tillräckligt värde för att spara, har litteraturen skänkts bort eller lämnats till återvinningen.

Det är lite olika hur mycket som gallras, vissa år gallrar man mindre och andra år gallrar man mer. Som jämförelse med närliggande kommuner under 2021 så gallrades i Sölvesborg 18 780 ex, Ronneby 11 695 ex, Karlshamn 20 058 ex och i Olofström 2 859 ex. Om man ser till beståndet av böcker så har Sölvesborg efter gallring 2021 fler böcker per invånare

(7,00) än Ronneby(5,90), Karlshamn (4,88) och Olofström (5,86). Uppgifterna är hämtade från Bibliotekssystemet Bookit, som angivna kommuner använder sig av.

6.2 Titlar eller exemplar

Vid kontakt med bibliotekspersonal har det framkommit synpunkter om att många verkar sakna förståelse för skillnaden på titlar och exemplar, med hänvisning till kritiken för gallringen av en stor mängd böcker. En titel kan finnas i många exemplar och ibland gallras alla ut men ofta finns enstaka exemplar kvar trots att en mängd slitna, smutsiga eller icke-längre-utlånade exemplar slängs. Kommunen har flera biblioteksfilialer samt skolbibliotek där exemplar kan finnas och ska t.ex. en bok gallras ut som finns i kanske 10 exemplar fördelade på olika bibliotek så blir en titel ganska många böcker. Antalet titlar som gallras kommer därmed inte i närheten av antalet exemplar som gallras. Större gallringar behöver alltså inte medföra att biblioteket blir "fattigare" på litteratur eller titlar utan man skapar utrymme för nya, efterfrågade böcker.

6.3 Statistik

Av biblioteksstatistik för Sölvesborg från kungliga biblioteket i februari 2022, framgår tydliga förändringar som skett inom biblioteksverksamheten under 2019-2021. Eftersom statistiken till stor del är avgränsad till pandemitiden är det dock vanskligt att dra för stora växlar på en så omvälvande och tydligt påverkad period som 2020 och 2021 varit för alla typer av mötesplatser. Under 2020 och 2021 har de fysiska besöken på Sölvesborgs bibliotek mer än halverats, både för att biblioteken delvis hållits stängda men också p.g.a. den allmänna rädslan för smittspridning.

För att i korta drag beskriva vad som hänt, så har det skett en minskning av: det fysiska beståndet av böcker med skriven text, av tidningar, dagstidningar, veckotidningar och löpande titlar, av det fysiska beståndet av musik, det fysiska beståndet av film, radio och tv, av bilder, grafiska och kartografiska dokument och av det fysiska beståndet av övriga medietyper. Det totala fysiska mediebeståndet per invånare 2020/2021 har minskat med 17 %. Det totala beståndet av fysiska böcker med skriven text per invånare har under samma tid minskat med 16 %. Samtidigt har den totala användningen av licensierade databaser (t.ex. nedladdning av periodiska, seriella publikationer och licensierade e-böcker) ökat med över 9000 %.

Nyförvärv av fysiska böcker och seriella publikationer samt tillgången till licensierade, elektroniska titlar har ökat under 2021.

7. Problem förknippade med gallring

Gallar man för lite, för sällan eller för fejt har man snart platsbrist på biblioteken. Risker finns då att man i hyllorna hyser föråldrat material som inte längre är relevant för inhämtning av kunskap, undervisning eller t.ex. forskning. Det kan också bli svårare att sköta samlingarna och svårare för både besökare och personal att hitta. Är materialet slitet, smutsigt eller

trasigt blir verksamheten sämre i stort och det kan bli svårare att erbjuda bra kvalitet, vilket ger ett vikande besöksunderlag.

Hinder för gallring generellt har vid undersökningar visat sig vara tidsbrist, personalinskränkningar, ökad arbetsbelastning, ökat tryck från studerande och vuxenstuderande och bristande framförhållning. Studier visar att gallring inte prioriteras och att det kan finnas en kluven inställning till gallring, att det är "fult" att slänga böcker och att det är bättre att en bok står i en källare än att den slängs (Kandidatuppsats i biblioteks- och informationskunskap, 2002:3, Biblioteks-högskolan).

Vill man se gallring ur ett ekonomiskt perspektiv så kan man naturligtvis se kasserade medier som att "slänga pengar" men man bör vara medveten om att varje bok eller andra medier som inte används också kostar pengar.

Som noterats tidigare så finns ingen bevarandeplikt för våra folkbibliotek. I folkbiblioteksutredningen (SOU 1984:23, s 73) skrev man bl.a. "Som vi tidigare har påpekat måste bokbeståndet betraktas som levande och föränderligt. Det innebär att beståndet måste gallras i takt med inköpen. Det lokala folkbibliotekets aktiva bokbestånd bör i princip ha en konstant storlek, med förbehåll för att mängden skönlitteratur fortlöpande ökar något och att nya kunskapsfält motiverar en begränsad ökning av fackboksbeståndet".

Utredningen noterade även (SOU 1984:23, s 72) att "Det kan finnas skäl att påminna om...att ett aktuellt, fräscht och begränsat bokbestånd på öppna hyllor bättre tillgodoser användarens behov – framför allt den ovane användarens – än ett bestånd som är så stort och komplett som möjligt".

8 Utredningsuppdraget

Kultur- och biblioteksverksamheten har inte agerat i strid med någon lagstiftning eller något av de styrdokument som gäller för verksamheten. Gallring av det enskilda biblioteket avgörs av biblioteksverksamheten och dess personal och har genomförts med stöd av Medieplanen och valt kasseringsstöd. Därmed slängs böcker inte utan att det gjorts en kvalitativ bedömning av dem.

8.1 Gallring av tavlor

Vad gäller gallring av tavlor har Kultur- och biblioteksverksamheten tydligt redogjort för *att* gallring skett, *vilka tavlor* som gallrats och *varför* tavlorna gallrats. Tavlorna har varit i dåligt skick och tjänstepersonen som har ansvar för uppgiften har fattat beslutet om kassation med stöd av "Principer och riktlinjer för Sölvesborgs kommuns ägande och förvaltande av konst", som under p.5.5 anger att

"Huvudskälet till att verk utsorteras är att de inte längre uppfyller de krav som ställs vid utsmyckning av kommunens lokaler, t.ex. då den konstnärliga kvaliteten inte är tillräckligt hög eller motiven inte längre är gångbara. Dålig kondition är också en faktor som påverkar. Förstörda verk kasseras kontinuerligt."

Efter vad som framkommit så finns inga verk med bland de kasserade som på något sätt villkorats med att kommunen ska vårda och bevara dem. Idag skrivs alltid avtal där givaren avsäger sig rätten till konstverket och att det kan komma att gallras ut.

Några dyrbara tavlor har heller inte gallrats ut på detta sätt. De tavlor som hade ett större värde och som tyvärr försvann och åsamkade kommunen ekonomisk skada, blev stulna för ca 7 år sedan. Huruvida det fanns bristande säkerhetsrutiner kring stölderna har utredningen inte gått närmare in på. Det kan enbart konstateras att tavlorna varit inlåsta och vad gäller stölderna på biblioteket så var lokalen larmad.

8.2 Förslag till ev. förändringar

Något som saknas och som kunde införas är en fastställd rutin om när, hur ofta och på vilket sätt gallring av tavlor bör göras så att man inte bara ser över och gallrar när behovet blivit påtagligt. Kanske man skulle kunna börja med en årlig inventering i samband med att konstregistret ses över.

Det kommunala konstarkivet är inte anpassat för att fungera som ett konstarkiv, vilket riskerar att snabba på slitaget för konst som förvaras där. Det kan därför finnas skäl att se över vad som kan göras för att förbättra miljön i konstarkivet alternativt finna lämpligare lokal.

Med tanke på vad som inträffat bakåt i tiden kan någon form av riskbedömning behöva göras kring säkerheten för konstverk i kommunal ägo.

8.3 Gallring av böcker

Gallring av böcker har gjorts enligt medieplanen, som innehåller text om hur gallring ska genomföras. Planen är daterad till maj 2021 men har *inte* antagits politiskt. Utöver planen har CREW-modellen använts. Det är dock oklart om det funnits ett tidigare gallringsstöd.

En medieplan är ett viktigt komplement till biblioteksplanen av skäl som framgår i planen;

- För att bättre tillgodose brukarnas behov och önskemål
- För att få bättre kunskap om vårt mediebestånd
- För att få ett viktigt styrinstrument och även ett komplement till biblioteksplanen
- Skapa budgetunderlag
- Effektivisera inköp och hantering av media
- Underlätta gallring

8.4 Förslag till ev. förändringar

Min bedömning är att mediaplanen bör antas då det är viktigt att tydligt redogöra för hur biblioteksbeståndet ska se ut, hur gallring ska göras och

att det finns en politisk förankring. Då blir det tydligare för de som arbetar på biblioteken vad som gäller. Det blir även lättare för beslutsfattare att få en uppfattning om verksamheten och vad för resurser som krävs. Då en biblioteksplan går in på andra andra delar än den medieplan som använts men inte antagits, är medieplanen ett viktigt komplement till biblioteksplanen.

När det gäller policys eller riktlinjer tror jag att det kan vara en fördel att separera och kanske lite mer specifikt beskriva vad som gäller för delar av dokumentet. Som exempel kan nämnas gallringen där man normalt har ett eget dokument för gallring och hur detta ska gå till. Man kan också tänka sig separat dokument för bevarande – vad är det som ska bevaras, oavsett om det är smutsigt, gammalt eller lite skamfilat och kanske en förvärvspolicy – som talar om vad vi har att förhålla oss till då det gäller inköp av medier.

8.5 Summering

Att det under 2021 genomförts en stor gallring på biblioteken har sin förklaring i att detta varit ett eftersatt område under många års tid. Detta är inte konstigt då man på många bibliotek i landet har eller har haft exakt samma synsätt. Det finns en välkänd rädsla, enligt uppsats ovan (2002:3) för att gallra för mycket, vilket gör att man ofta gallrar för lite. Man måste plocka bort gammalt för att få plats med nytt – gör man inte det får vi lägga resurser på att bygga ut biblioteken eller finna större lokaler. Risken är också att kunderna inte ges aktuell information när det gäller t.ex. faktaböcker.

Att kassera många böcker samtidigt kan göra ont i själen för en bokälskare men för biblioteken och dess personal är det en nödvändig arbetsuppgift för att följa med i tiden och kunna tillhandahålla det som allmänheten efterfrågar. Idag är det färre människor än tidigare som konsumerar böcker i bokform och som istället kanske väljer ljudbok eller digitala nedladdningar. Detta är något som biblioteken måste förhålla sig till för att behålla och förhoppningsvis utöka antalet besökare och ge dessa vad de efterfrågar. Med ambitionen att locka fler barn och unga till biblioteken och att skapa en modern mötesplats för alla åldrar, kommer en frekvent och effektiv gallring att vara nödvändig.

Marika Nilsson
Kanslichef/kommunjurist

Fritids- och kulturnämnden

FKN § 9 Dnr 2022/1

Anmälan av delegationsbeslut (samlingskort)

BESLUT

Anmälningarna läggs till handlingarna.

Beslutsunderlag

Av fritidskontoret och biblioteks- och kulturavdelningen meddelade delegationsbeslut enligt bifogad rapport.

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2022-03-22

Utskriven av: Ann-Louise Cato

Diarienummer:	Fritids och kulturnämnd
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Fritids- och kulturnämnden
Sammanträdesdatum:	2022-03-31
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2022.28	Ansökan och beslut om bidrag till projekt: Skapa intresse för historia bland allmänheten - Föreningen för historiskt återskapande	§
2022-03-16	Föreningen för historiskt återskapande	
FKN 2022/1	Anmälan av delegationsbeslut (samlingskort)	
		Anders Nylander
2022.29	Ansökan och beslut om bidrag till projekt: Teaterföreställning Råven 16 sep - 9 okt 2022	§
2022-03-16	Sommarteatern Sölvesborg	
FKN 2022/1	Anmälan av delegationsbeslut (samlingskort)	
		Anders Nylander
2022.30	Delegationsbeslut - Lotteritillstånd enligt § 9 spellagen – Mjällby AIF	§
2022-03-21		
FKN 2022/1	Anmälan av delegationsbeslut (samlingskort)	
		Ann-Louise Cato